

די בלום – הפרח – פרחיה מלכי ע"ה

לפני כמה שבועות, נפטרה בפריז, בצרפת, אחות אשתי, גיטתי היקרה, פרחיה מלכי (מבית תשובה). היא הייתה בן-אדם נפלא – פרח שקשה למצוא כזה.

פרחיה הייתה אשת חינוך. ב20 השנים האחרונות גרה בפריז, ושם יקצה בתוך לבבות היהודים המקומיים את טעם המתוק של יהדות ורגש לאומי. גם פה בארץ הייתה מורה, וכל אילו שהכירו אותה, גם כאן וגם שם, ידעו שזאת הייתה השליחות שלה בחיים – לעזור ליהודי פריז להיות יותר חזקים, ויותר טובים, כבני-אדם, וכיהודים.

יש הרבה מה לספר על מסירת הנפש שלה ליהדות, לארץ ישראל, ועם-ישראל. את שעות היום היא הקדישה לילדים יהודים בבתי הספר, ובשעות הפנאי בערב, היא הייתה מרצה איפה שהיו זקוקים לה. היא הייתה אפילו מדריכה לנשים שהתכווננו להתגייר.

הבית שלה היה בית יהודי, וכמובן, היא הייתה מקדישה זמן רב גם למשפחתה, לבעלה היקר, חיים, ולבניה היקרים מורית, עמיחי, ושלומי, וגם לז'אק, בעלה של מורית, עם הילדים איתן, אוריאל, והדר-ישראל (שבריתו התקיים רק שעות ספורות לפני ההלוויה של הסבתא).

תמיד הייתה עסוקה ודאגה לפעולות למען הציבור, אם בהרצאות, אם בתוכנית הרדיו שהפעילה לתקופה. והרוב, היא עשתה בהתנדבות – היא לא יכלה אחרת. זה היה הטבע שלה. בדיוק כמו פרח שלא צריך להתאמץ להיות יפה, או להתאמץ להפיץ ריחות נעימות, או ליצר צוף לדבורות ליצירת דבשם – הכל היה על פי דרך החיים הטבעי שלה.

למרות שנפטרה בבית חולים בפריז, היה הקשר שלה עם הארץ כל כך חזק, שלא יכולה שם להישאר, והביאו אותה לקבורה בנתניה, ביום שלישי, הראשון למרץ.

באותו ערב שבת – בעת ימי השבעה, – אחרי הקידוש ואחרי האוכל, התכוונתי להרצאה שהייתי אמור להעביר בחדרה, ביום שני הקרוב, בערב. ההרצאה היתה כבר מוכנה – אני לא עובד בשבת, – והייתי רק צריך לעבור עליה, לקרוא אותה, ולחזור על השירים.

בכלל התלבטתי אם לבטל את ההרצאה, או לא. האם, אולי, הנושא לא ממש מתאים למצב העצוב של משפחתנו. החברים בחדרה בקשו ממני, לכבוד יום האישה הבין-לאומי, להעביר הרצאה בנושא האהבה בשירה היידיש. באותו ערב, הרגשתי שעשיתי נכון שלא גיליתי להם בחדרה, ולא דחיתי את ההרצאה. שהתחלתי לקרוא את המבוא, ואחרי, את השיר הראשון, הרגשתי שכך היה צריך להיות – "באשערט געווען", אומרים ביידיש – שבעצם, בלב שלי אני יכול להקדיש את ההרצאה לפרחיה, ע"ה.

הנושא שלי: "ליבע אין יידישן ליד" (האהבה בשירה היידיש) מדובר לא רק על שירי אהבה ורומנטיקה, אלה גם על אהבה לילדים, למשפחה, ולעם, והשיר הראשון נקרא: "נאציאנאל-געפיל" (רגש לאומי) מאת המשורר והסופר יהואש (מעניין גם, ששמו המלא של יהואש הוא: יהואש שלמה בלומגארטן – עוד סימן מלמלא, אם תרצו, כי אבא של פרחיה, שיהיה לו שנים ערוכות ובריאות, גם שלמה, ופירוש "בלומגארטן" הוא: "גן פרחים" – והיא תמיד הייתה הפרח היפה בגנו).

השיר מדבר על פרח ששורד כל הסופות וסערות. בבית האחרון, המשורר מגלה לנו את סוד הכוח של הפרח: "די בלום הייסט ליבע צו דעם פאלק". שם הפרח הוא: אהבת העם.

וזה, בעצם, היה סוד הכוח של פרחיה: אהבת העם. היא הייתה מעדות המזרח, מיהודי לוב, אבל תמיד עודדה אותי בפעילותי למען השפת היידיש ותרבותה, כי היא אהבה את כולם, ספרדים כאשכנזים. אנחנו כולנו יכולים ללמוד ממנה, – פרחיה, הפרח, מלכי, מבית תשובה.

יהי זכרה ברוך !

נאציאנאל-געפיל – פון יהואש

(מוזיק: אומבאקאנט)

איך ווייס א בלום וואס שפראצט און בליט,
און וואקסט אן טוי און רעגן,
זי דארף קיין פרישע ווינטן ניט,
קיין זון וואס שיינט אנטקעגן...

זי וואקסט אין שטורעם און אין שניי,
ווען אלע בלומען שטארבן,
דער שטורעם גיט איר זאפט און קראפט,
גערוך און זיסע פארבן...

און ווען עס האגלט, דונערט, בליצט,
און שטארקע ביימער פאלן,
דאן הייבט זי ערשט צו לעבן אן,
דאן הייבט זי אן צו שטראלן...

די בלום הייסט ליבע צו דעם פאלק,
זי שפראצט ארויס אין שטורעם,
זי ציט חיונה פונעם שמארץ
און נערט זיך פון יסורים....